DOMSTOLENS DOM
24. marts 1988 *

I sag 240/86,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, ved Xénophon Yataganas, Kommissionens Juridiske Tjeneste, og med valgt adresse i Luxembourg hos Georges Kremlis, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Jean Monnet-bygningen, Kirchberg,

sagsøger,

mod

Den Hellenske Republik, ved Nikos Frangakis, juridisk konsulent ved Den Hellenske Republiks Faste Repræsentation ved De Europæiske Fællesskaber, og Kostas Papakostopoulos, juridisk medarbejder i Handelsministeriet, og med valgt adresse i Luxembourg på Den Hellenske Republiks Ambassade 117, Val-Sainte-Croix, 1371 Luxembourg,

sagsøgt,

hvori der er nedlagt påstand om, at det statueres, at Den Hellenske Republik har tilsidesat sine forpligtelser, dels efter EØF-Traktatens artikler 5, 30 og 106, stk. 1, dels efter Rådets forordning (EØF) nr. 2727/75 af 29. oktober 1975 om den fælles markedsordning for korn (EFT L 281, s. 1), ved at betinge kornimporten af en valutatilladelse og atter betinge valutatilladelsen af en forpligtelse til at reeksportere varen, ved at tilbagekalde allerede meddelte tilladelser samt ved ikke at tilstille Kommissionen de oplysninger og retsforskrifter, den har anmodet om,

har

DOMSTOLEN,

sammensat af præsidenten Mackenzie Stuart, afdelingsformændene G. Bosco, J. C. Moitinho de Almeida og G. C. Rodríguez Iglesias, dommerne T. Koopmans, U. Everling, Y. Galmot, C. Kakouris og F. Schockweiler,

generaladvokat: C. O. Lenz
justitssekretær: B. Pastor

* Processprog: Græsk.

på grundlag af retsmøderapporten og efter mundtlig forhandling den 1. december 1987,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 13. januar 1988,

afsagt følgende

Dom

1 Ved stævning, indleveret på Domstolens Justitskontor den 11. september 1986, har Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber anlagt sag i medfør af EØF-Traktatens artikel 169 med påstand om, at det statueres, at Den Hellenske Republik har tilsidesat sine forpligtelser, dels efter EØF-Traktatens artikler 5, 30 og 106, stk. 1, dels efter Rådets forordning nr. 2727/75 af 29. oktober 1975 om den fælles markedsordning for korn (EFT L 281, s. 1), ved at betinge kornimporten af en valutatilladelse og atter betinge valutatilladelsen af en forpligtelse til at reeksportere varen, ved at tilbagekalde allerede meddelte tilladelser samt ved ikke at tilstille Kommissionen de oplysninger og retsforskrifter, den har anmodet om.

2 Det fremgår af sagen, at nogle erhvervsdrivende og en medlemsstat i februar og marts 1984 underrettede Kommissionen om, at der var opstået visse vanskeligheder i forbindelse med import af korn til Grækenland, idet myndighederne havde gjort importen betinget af, at bankerne udstedte en valutatilladelse, hvortil Grækenlands Nationalbank endvidere siden udstedelsen af den ministerielle forvaltningsanordning nr. E 6/963 af 21. februar 1984 skulle give sin godkendelse.

3 Ved to telexer af 12. og 15. marts 1984 udbad Kommissionen sig visse oplysninger og opfordrede Den Hellenske Republik til at træffe de foranstaltninger, som var nødvendige for at fjerne de pågældende hindringer. Da Kommissionen ikke modtog svar herpå, tilsendte den regeringen en åbningsskrivelse af 21. september 1984, hvori den opfordrede regeringen til at fremsætte sine bemærkninger vedrørende Kommissionens synspunkt, hvorefter de pågældende hindringer samt undladelsen af at meddele Kommissionen de udbedte oplysninger udgjorde en tilsidesættelse af forordning nr. 2727/75 og EØF-Traktatens artikler 5, 30 og 106.

4 Den græske regering besvarede åbningsskrivelsen den 22. november 1984 og gjorde i sin skrivelse gældende, at de trufne foranstaltninger var nødvendige for at forhindre den allerede konstaterede valutaflugt. Foranstaltningerne havde hjemmel i Traktatens artikler 67 og 68 og hindrede ikke importen, da samtlige importansøgninger var blevet imødekommet.

5 Efter drøftelser med importørerne og de parter, der havde indgivet klage, opfordrede Kommissionen ved skrivelse fra generaldirektøren for landbrug af 13. februar 1985 de græske myndigheder til at meddele ordlyden af de retsforskrifter, der var omhandlet i sagen, og at fremlægge en liste over de valutaansøgninger i forbindelse med kornindførsler, som var indgivet i løbet af første halvår af 1984. Endvidere udbad Kommissionen sig visse supplerende oplysninger om den administrative behandling af ansøgningerne (datoerne for ansøgningens indgivelse, beslutningen fra Grækenlands Nationalbank og datoen for indførslerne) samt oplysninger om de indtrufne forsinkelser i de udstedte valutatilladelser eller afslag på de herom indgivne ansøgninger. Denne henvendelse besvarede den græske regering ved kun at fremsende listen over de udstedte importtilladelser.

6 Da Kommissionen fandt, at de anfægtede hindringer for kornimporten stadig ikke var fjernet, fremsatte den en begrundet udtalelse den 25. november 1985, hvori den påtalte, at Den Hellenske Republik havde besværliggjort proceduren for udstedelse af valutatilladelser ved at rejse krav om, at Grækenlands Nationalbank skulle give samtykke til samtlige tilladelser eller attesteringer om udlevering af valuta fra en bank. Kommissionen opfordrede i den begrundede udtalelse Den Hellenske Republik til at træffe de foranstaltninger, som var nødvendige for at efterkomme udtalelsen inden to måneder efter dens meddelelse.

7 I løbet af 1985 blev Kommissionen bekendt med, at der i nogle tilfælde kun blev udstedt valutatilladelser i forbindelse med import af hvede, såfremt visse betingelser til sikring af, at det forarbejdede produkt blev reeksporteret med en større merværdi, var opfyldt. Kommissionen blev desuden bekendt med den ministerielle forvaltningsanordning af 25. juli 1985 (nr. E 6/2931), hvorved de valutatilladelser i forbindelse med hvedeimport, der allerede var udstedt, men endnu ikke var udnyttet på dette tidspunkt, blev tilbagekaldt. Der blev alene givet undtagelse for så vidt angår indførsler, som var undergivet betingelsen om, at det forarbejdede produkt blev reeksporteret, og i de tilfælde, hvor der var tilvejebragt uigenkaldelig remburs, hvis gyldighedsperiode endnu ikke var udløbet.

8 Kommissionen fandt, at disse foranstaltninger yderligere hindrede kornimporten og opfordrede som følge heraf, ved skrivelse af 25. november 1985, den græske regering til at fremsætte sine bemærkninger vedrørende Kommissionens synspunkt om, at hindringerne var i strid med forordning nr. 2727/75 og med EØF-Traktatens artikler 30 og 106, stk. 1.

9 Skrivelsen forblev imidlertid ubesvaret, hvorefter Kommissionen den 15. maj 1986 fremsatte en anden begrundet udtalelse, hvori den opfordrede Den Hellenske Republik til at træffe de foranstaltninger, som var nødvendige for at efterkomme udtalelsen inden en måned efter dens meddelelse.

10 Den Hellenske Republik besvarede imidlertid ingen af de to begrundede udtalelser, hvorefter Kommissionen har anlagt denne sag.

11 Vedrørende sagens faktiske omstændigheder, retsforhandlingernes forløb samt parternes anbringender og argumenter henvises til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende, såfremt det på de enkelte punkter er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

Formaliteten

12 Den græske regering har anført, at sagen er uden genstand, da hindringerne for kornimport blev ophævet, før sagen blev anlagt.

13 Kommissionen har under den mundtlige forhandling erkendt, at traktatbruddet er bragt til ophør, men mener ikke desto mindre at have en retlig interesse i at få dømt Den Hellenske Republik for de tidligere foranstaltninger.

14 Som det fremgår af Domstolens faste praksis (jfr. senest dommen af 5. juni 1986 i sag 103/84, Kommissionen mod Den Italienske Republik, Sml. s. 1759) er det Kommissionens begrundede udtalelse, der fastlægger sagsgenstanden for et søgsmål i henhold til Traktatens artikel 169, men selv om traktatbruddet bringes til

ophør efter udløbet af den frist, der er fastsat i medfør af artikel 169, stk. 2, består der fortsat en retlig interesse i sagsanlægget. Denne retlige interesse kan bestå i, at Domstolen fastslår grundlaget for det ansvar, som en medlemsstat kan pådrage sig som følge af sit traktatbrud, navnlig over for dem, som kan støtte ret derpå.

15 Under hensyn til, at Den Hellenske Republik ikke har efterkommet den begrundede udtalelse af 25. november 1985 inden for den frist, som var fastsat af Kommissionen, kan nærværende sag fremmes til realitetsbehandling i den udformning, sagsgenstanden har fået i den begrundede udtalelse.

16 Med hensyn til de restriktioner, Kommissionen påtalte i sin begrundede udtalelse af 15. maj 1986, efterkom Den Hellenske Republik Kommissionens opfordring allerede før udtalelsen blev fremsat, hvorfor sagen må afvises med hensyn til de forhold, der er omhandlet i denne udtalelse.

17 Sagsgenstanden er herefter begrænset til spørgsmålene om, dels hvorvidt Den Hellenske Republik siden februar 1984 har gjort kornimporten betinget af, at en bank udsteder en valutatilladelse, som atter skal godkendes af Grækenlands Nationalbank, og om en sådan procedure er forenelig med Traktatens artikler 30 og 106, dels hvorvidt Den Hellenske Republik har tilsidesat sine forpligtelser efter Traktatens artikel 5 ved ikke at meddele Kommissionen de oplysninger og retsforskrifter, den anmodede om.

Spørgsmålet, om proceduren for udstedelse af valutatilladelser er forenelig med Traktatens artikler 30 og 106

18 Det fremgår af stævningen, at Kommissionen ikke har påtalt selve den valutatilladelse, som Kommissionen mener at kunne fastslå, at Grækenland kræver ved import af samtlige produkter, men udelukkende den yderligere hindring, som består i, at de af bankerne udstedte tilladelser også skal godkendes af Grækenlands Nationalbank.

19 Den græske regering har anført, at der på intet tidspunkt har været stillet de to krav, Kommissionen nævner. Tidligere var bankerne eneberettiget til at meddele

valutatilladelser, men siden udstedelsen af den ministerielle forvaltningsanordning nr. E 6/963/84 har Grækenlands Nationalbank været eneberettiget hertil.

20 Det bemærkes, at det fremgår af nævnte ministerielle forvaltningsanordning samt forvaltningsanordning nr. E 6/885 af 16. februar 1984, at der blev indført en ny procedure for meddelelse af tilladelser til import af hvede, som blev givet af Grækenlands Nationalbank, hvorunder der skulle indhentes samstemmende udtalelse fra en komité, der var nedsat til at regulere forhold i forbindelse med indførslerne. Det fremgår hverken af anordningernes ordlyd eller af Kommissionens bevismateriale, at de øvrige banker har deltaget i denne procedure.

21 Selv om en sådan procedure kan tænkes at udgøre en hindring for kornimporten og dermed give anledning til at undersøge, hvorvidt proceduren er forenelig med fællesskabsretten, er Domstolen afskåret fra at tage dette spørgsmål under påkendelse, da anbringendet herom ikke er omfattet af sagens genstand.

22 Det af Kommissionen fremførte anbringende må herefter forkastes.

Tilsidesættelse af samarbejdspligten over for Kommissionen

23 Kommissionen har gjort gældende, at det var i strid med Traktatens artikel 5, at den græske regering undlod at besvare dens to telexer af 12. og 15. marts 1984, hvorved den anmodede regeringen om en række oplysninger vedrørende de græske foranstaltninger over for kornindførsler og heller ikke besvarede Kommissionens skrivelse af 13. februar 1985, hvorved den anmodede om at få tilsendt de relevante retsforskrifter samt visse oplysninger om de udstedte valutatilladelser og de kornindførsler, der var foretaget i løbet af første halvår af 1984.

24 Heroverfor har den græske regering anført, at det var umuligt inden for en kort frist at forsyne Kommissionen med samtlige oplysninger vedrørende kornimporten, som befandt sig hos 3 000 forskellige afdelinger af de pågældende banker.

25 Herom bemærkes, at Den Hellenske Republik ikke har givet en begrundelse for sin undladelse af at tilsende Kommissionen retsforskrifterne vedrørende kornimport, eller begrundet, hvorfor den ikke meddelte de oplysninger, Kommissionen havde udbedt sig vedrørende perioden efter den græske nationalbanks indgreb. Den begrundelse, som regeringen fremførte under den mundtlige forhandling, og hvorefter Grækenlands Nationalbank ikke havde ført statistik inden for det første år, hvor ordningen blev anvendt, kan således ikke godtages, da de udbedte oplysninger vedrørte omstændigheder, som det var let at fastslå på grundlag af akterne, såsom datoerne for indgivelse af ansøgningen om valutatilladelsen, beslutningen truffet af Grækenlands Nationalbank og datoen for indførslen.

26 Under alle omstændigheder burde den græske regering, selv om den på grund af vanskeligheder havde været ude af stand til at forsyne Kommissionen med de ønskede oplysninger, i det mindste have givet Kommissionen meddelelse herom inden for en vis rimelig frist, i stedet for at forholde sig passiv indtil sagens anlæg.

27 Den Hellenske Republik har dermed tilsidesat den forpligtelse efter Traktatens artikel 5 til at lette Kommissionen gennemførelsen af dens opgaver, som påhviler alle medlemsstaterne. Ved sit afslag på at samarbejde med Kommissionen afskar regeringen således Kommissionen fra at få kendskab til en række retsforskrifter, som ikke var offentliggjort, men dog var i kraft over en længere periode, og forhindrede dermed Kommissionen i at efterprøve, om der på grund af disse retsforskrifter fandtes hindringer for importen af korn.

28 Efter det anførte må det således fastslås, at Den Hellenske Republik har tilsidesat sine forpligtelser efter EØF-Traktatens artikel 5 ved forsætligt at undlade at meddele Kommissionen ordlyden af de græske retsforskrifter om kornimport og meddele de oplysninger, som Kommissionen udbad sig vedrørende de i 1984 udstedte valutatilladelser og de i samme år foretagne kornindførsler.

Sagens omkostninger

29 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, dømmes den part, der taber sagen, til at afholde sagens omkostninger. Selv om Kommissionen har tabt sagen for så vidt angår den del af sagens genstand, som er omhandlet i den begrundede

udtalelse af 15. maj 1986, må det fastslås, at fremsættelsen af denne udtalelse var begrundet i sagsøgtes manglende samarbejdsvilje, hvorfor denne i henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 3, bør tilpligtes at afholde samtlige sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN

1) **Den Hellenske Republik har tilsidesat sine forpligtelser efter EØF-Traktatens artikel 5 ved forsætligt at undlade at meddele Kommissionen ordlyden af de græske retsforskrifter om kornimport og meddele de oplysninger, som Kommissionen udbad sig vedrørende de i 1984 udstedte valutatilladelser og de i samme år foretagne kornindførsler.**

2) **I øvrigt frifindes sagsøgte.**

3) **Den Hellenske Republik betaler sagens omkostninger.**

Mackenzie Stuart Bosco Moitinho de Almeida Rodríguez Iglesias

Koopmans Everling Galmot Kakouris Schockweiler

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 24. marts 1988.

J.-G. Giraud
Justitssekretær

A. J. Mackenzie Stuart
Præsident